

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Moravskoslezský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Odry, Pohořská 8, okres Nový Jičín

742 35 Odry, Pohořská 8

Identifikátor školy: 600 138 267

Termín konání orientační inspekce: 7. – 9. leden 2002

Čj.	144 011/02 – 5135
Signatura	on4cv122

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Odry, Pohořská 8, je škola s právní subjektivitou, která v letošním školním roce poskytuje základní vzdělání 511 žákům všech 9 postupných ročníků. Škola realizuje cíle, požadavky a podmínky výchovně vzdělávacího programu Základní škola. Denně dojíždí 165 žáků z okolních obcí. K organizačnímu zabezpečení výuky disponuje dostatečným počtem učeben včetně odborných, které jsou rozmístěny ve dvou sousedících budovách školy (stará budova a nová přístavba z roku 1992). Vyučování probíhá ve 20 třídách - 10 tříd prvního a 10 tříd druhého stupně. Její součástí jsou dvě oddělení školní družiny a školní jídelna zajišťující stravování žáků. Škola má nadstandardní podmínky k rozvoji tělesné a sportovní výchovy (prostornou tělocvičnu pro míčové hry, menší tělocvičnu na gymnastiku a venkovní travnaté hřiště). K prosazování všestranné pohybové výchovy byl zřízen Školní sportovní klub. Pedagogický sbor je poměrně stabilizovaný s příznivým věkovým složením (72 % pedagogů ve věkové skupině do 45 let) a 22 % zastoupením mužů.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Jazykové vzdělávání

V průběhu inspekce byla posouzena úroveň a kvalita vzdělávání v jazyce českém a v jazyce anglickém. Hospitace byly provedeny u všech vyučujících daných předmětů ve 4. – 9. ročníku. Ve škole je vyučován anglický jazyk ve všech třídách od 4. ročníku. Při plánování výuky je zajištěna kontinuita mezi jednotlivými ročníky.

Týdenní časová dotace obou předmětů je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu, učební osnovy jsou plněny. Učivo českého jazyka na druhém stupni je rozčleněno na jazykovou a literární část. Ve vyučovacích hodinách učitelé dbali na prolínání jednotlivých složek jazyka. Výuka tohoto předmětu je vhodně posílena o volitelný předmět cvičení z českého jazyka.

Personální zabezpečení výuky anglického jazyka není v souladu s platnými právními předpisy. Jedna vyučující na 2. stupni nesplňuje požadované kvalifikační podmínky, tato skutečnost se negativně projevila na kvalitě vzdělávání. Český jazyk je vyučován učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Učitelé mají k dispozici především starší učební pomůcky a základní didaktickou techniku. Množství používaných učebnic je dostačující, jejich fond je průběžně doplňován. Školní knihovna obsahuje tituly odborné literatury i beletrie. Škola má omezený počet jazykových příruček, který neumožňuje jejich pravidelné souběžné využívání v několika třídách najednou. Dvojjazyčné slovníky nebyly ve sledované výuce použity. Vyučující ojedinele využívali vlastní názorné pomůcky. Ve škole je zřízena učebna jazyků, která je vybavena audiovizuální technikou. Ta však nebyla v průběhu inspekce využívána v dostatečné míře.

Organizace výuky, používané metody a formy práce v českém jazyce měly rozdílnou úroveň. Prostor pro samostatné a aktivní učení byl žákům poskytnut především v 8. a 9. ročníku. Zadaná práce byla diferencována, učitelé respektovali charakter učiva, věk a individuální schopnosti žáků. V ostatních ročnících převažoval frontální styl výuky založený na společném opakování, výkladu a řízeném rozhovoru, který zvyhodňoval jen určitou skupinu žáků. Přidělená doba vyučování nebyla pokaždé účelně využita, často chyběl dostatečný prostor pro závěrečnou fázi hodiny (shrnutí, systematizaci poznatků, zadání úkolu, vyhodnocení práce).

V anglickém jazyce byla v části hodin organizace práce promyšlená, jednotlivé činnosti na sebe plynule navazovaly. Výslovnost žáků byla opravována, byl kladen důraz na vytvoření

správných vyjadřovacích návyků. Učitelky udělovaly organizační pokyny v anglickém jazyce a prováděly průběžnou korekci zjištěných nedostatků. Výuka byla přizpůsobena věku žáků. Ti reagovali přirozeně na podněty vyučujících a projevovali pozitivní vztah k předmětu. Výuka anglického jazyka v těchto hodinách měla vysokou efektivitu. Vzájemná komunikace probíhala na základě dohodnutých pravidel, byla přátelská a věcná.

U dvou vyučujících postrádaly hodiny cizího jazyka aktivizační a motivační prvky, převažovalo frontální pojetí. Malý důraz byl kladen na rozvoj komunikativních dovedností, znalosti žáků byly většinou na nízké úrovni.

Vzájemná komunikace mezi žáky nebyla u těchto vyučujících rozvíjena. Učitelky se převážně zaměřovaly na nácvik gramatických pravidel a slovní zásoby, nevedly žáky ke schopnosti vést rozhovor a souvisle hovořit v rámci nejběžnějších situací každodenního života. Nebyla prováděna korekce chybného vyjadřování a neuplatňoval se individuální přístup. Jediným zdrojem informací byla učebnice s pracovními listy. Žáci nebyli dostatečně vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení. Závěrečné hodnocení jejich práce bylo ojedinělé. Shrnutí probíraného učiva často chybělo. Efektivita výuky byla v těchto hodinách anglického jazyka velmi nízká.

Klasifikace v obou předmětech je převážně zaměřena na posouzení písemných výkonů a faktografických vědomostí žáků. Rozvoj komunikativních a kooperativních dovedností není zvoleným přístupem k hodnocení výrazně podporován. Žáci s vývojovými poruchami učení jsou zohledňováni.

Interakce a komunikace v českém i anglickém jazyce se vedla pouze na úrovni učitel a žák, nebyl vytvořen prostor pro rozvoj spolupráce a prezentaci názorů mezi žáky navzájem. Vzájemná spolupráce mezi žáky nebyla učiteli vyžadována, starší žáci většinou pasivně přijímali předkládané informace.

Chování žáků bylo zpravidla klidné a ukázněné, někteří neprojevovali ochotu spolupracovat a narušovali průběh vyučování.

Výuka českého i anglického jazyka je celkově hodnocena shodně jako průměrná.

Matematika

Úroveň průběhu vyučovacích hodin byla hodnocena na základě závěrů z hospitací v 3. – 9. ročníku.

Výuka tohoto předmětu probíhá v minimální časové dotaci zvoleného vzdělávacího programu, v šestém ročníku je posílena o jednu hodinu týdně. Žákům posledních dvou ročníků je učební plán doplněn volitelným předmětem cvičení z matematiky. Předložené časově tematické plány učiva mají rozdílnou obsahovou úroveň, zkušenosti učitelé je užívají jako důležitou pracovní pomůcku. Rozdělení učiva mezi ročníky předchází duplicitě jednotlivých tematických celků, mnohdy se však projevuje přílišná vazba na užívané učebnice. Vyučující jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení, odpovídající přístup v hodinách byl sledován sporadicky. Vlastní příprava na vyučování upřednostňovala předávání obsahu učiva před volbou efektivních forem a metod výuky a činností žáků. Stanovené vzdělávací cíle sledovaly zejména naplňování didaktických zásad soustavnosti a vědeckosti, rezervy se projeví v nedocenění významu názornosti a propojení teorie s praxí.

Kvalifikovanost učitelů pro sledovaný předmět je na velmi dobré úrovni a pozitivně ovlivňuje odbornou a věcnou správnost užívané matematické terminologie. Krátkodobá pedagogická praxe se v několika případech projevila zásadními nedostatky ve skladbě vyučovací hodiny (špatným časovým rozvržením jednotlivých úseků a nerespektováním přiměřenosti). Výuka probíhá v kmenových třídách, jejich vysoká naplněnost částečně omezuje užívání alternativních forem. Úroveň estetické výzdoby je celkově nadprůměrná, vybavení

metodickými materiály (např. nástěnnými přehledy aktuálního učiva, důležitými vzorci apod.) jednoznačně převažuje na prvním stupni. K dispozici je odborná učebna výpočetní techniky s 12 žákovskými PC počítači síťově propojenými a centrálním počítačem napojeným na Internet. Softwarové vybavení Terasoft pro matematiku umožňuje procvičování učiva (např. výpočty s procenty, Pythagorovu větu apod.). V průběhu hospitací této možnosti nebylo využito. Celkový stav a množství učebních pomůcek je na průměrné úrovni, v poslední době se upřednostňoval nákup učebnic před jejich aktualizací, obměnou a doplněním. Na obou stupních se pracuje s ucelenými řadami učebnic nakladatelství Alter (prvý stupeň) a učebnicemi spolu se sbírkami nakladatelství Prométheus pro žáky druhého stupně. Práce s didaktickou technikou (meotarem) a účelné užívání učebních pomůcek se aplikovalo výhradně v nižších ročnících.

Struktura hodin, výběr organizačních forem i převládající metody zohledňovaly věk žáků a vedly k dosažení stanoveného cíle hodiny – zvládnutí plánovaného učiva. Vyučující výrazně upřednostňovali klasickou frontální výuku s omezeným počtem užívaných metod (výklad, rozhovor, samostatné práce žáků s učebnicí a řešení příkladu s jediným žákem u tabule). Větší rozmanitost forem a metod práce se užívala na prvním stupni (např. práce s pracovními listy, skupinová práce, soutěživé hry, řešení zajímavých úloh apod.). V hodinách zaměřených na procvičování učiva a upevňování matematických dovedností se v minimální míře aplikovaly aktivizující metody umožňující diferenciaci žáků podle individuálních schopností a potřeb (např. zohledněním výběru náročnosti příkladů apod.). V několika případech reagovali učitelé na možnosti žáků vytvořením dostatečného časového prostoru k práci vlastním tempem. Nedostatečně se užívaly jednoduché praktické úlohy k překlenutí kvalitativního rozdílu mezi numerickým počítáním a slovními úlohami. Psychorelaxační prvky se citlivě vřazovaly zejména na prvním stupni (např. tělovýchovnými cviky, střídáním činností, metodami umožňujícími pohyb žáků po třídě apod.), v ostatních případech se nerespektování psychohygienických potřeb žáků projevovalo postupnou ztrátou koncentrace.

K probuzení zájmu o učivo sdělovali učitelé v úvodech hodin téma hodiny a její očekávaný průběh. Motivace během výuky navozením problémových situací a společným hledáním alternativních řešení se uplatňovala ojediněle. Opakovaným nedostatkem bylo nedoceňování povzbuzujícího významu hledání a objevování matematických zákonitostí, které bylo eliminováno učitelovým sdělením vzorce, poučky či logickým vztahem veličin. Zvláště u žáků druhého stupně chyběl čas k celkovému shrnutí a zopakování učiva, zhodnocení práce třídy a posilování snahy jednotlivců. Prověřování úrovně znalostí a dovedností probíhalo formou ústního zkoušení u tabule a zadáním krátké tématické prověrky. Klasifikace byla objektivní a zdůvodněná, u písemného prověřování nebyla pokaždé žákům poskytnuta okamžitá zpětná vazba podporující sebehodnocení. V ostatních případech poskytovali učitelé korekci chyb především žákům u tabule. Poměrně často se užívají ověřovací písemky ke sledování úrovně upevnění učiva a zadávání domácích úkolů. Zápisy v sešitech jsou pravidelně sledovány a vyhodnocovány. Obecně je grafický projev a úprava žákovských písemností na velmi dobré úrovni.

Převažující formy a metody práce nevytvářely dostatečný prostor pro vzájemnou komunikaci a spolupráci žáků. Řízený rozhovor probíhal převážně ve směru učitel - žák, vyžadované faktografické odpovědi nepřispívaly k rozvoji jejich komunikačních dovedností. Osobnost vyučujících, jejich vyjadřování a klidný způsob vystupování vytváří pracovní atmosféru bez stresujících prvků. Ze sledované úrovně a rozsahu interakce jasně vyplývala přehledná pravidla jednání, která byla oboustranně respektována. Drobné projevy nežádoucího chování dětí zvládali učitelé profesionálně s plným respektováním žákovy osobnosti.

Celkově je výuka matematiky hodnocena jako průměrná s převahou zjištěných pozitiv na straně vyučujících prvního stupně.

Skupina přírodovědných předmětů

Sledovány byly hodiny fyziky, chemie a přírodopisu všech učitelů, vyučujících dané předměty na 2. stupni a hodiny přírodovědy v 5. ročníku.

Časová dotace sledovaných předmětů odpovídá podle rozvrhu hodin učebnímu plánu. Zápisy v třídních knihách potvrzují plnění učebních osnov. Rozvržení učiva do jednotlivých ročníků dokladují tematické plány, které jsou převážně zpracovány v návaznosti na učebnice a jejich obsahem a řazením témat se výuka řídí. Tematickým plánům chybí např. časová rezerva pro opakování učiva a propracovanost obsahově náročnějších částí učiva. Laboratorní práce jsou zařazovány k danému učivu, pozitivním zjištěním je jejich množství (pět v průběhu roku). Návaznost výuky v následném ročníku zajišťují příslušní vyučující např. tím, že v konkrétní třídě vyučují daný předmět zpravidla od jeho zařazení do učebního plánu až po 9. ročník. Z hlediska dlouhodobé přípravy lze usuzovat na absenci systematického vedení učitelů s krátkodobou praxí, malou orientaci v současných výukových trendech a nedocenění potřeby průběžného vzdělávání v oblasti metod a forem práce. Výrazné rezervy jsou v tomto směru v práci předmětové komise, jejíž náplň má pouze organizační charakter.

Na 1. stupni vyučují přírodovědu v 5. ročníku třídní učitelky, fyziku, chemii a přírodopis vyučuje ve škole pět učitelů rovněž splňujících požadavek odborné a pedagogické způsobilosti a majících i aprobaci pro příslušný předmět.

Prostory určené pro výuku sledovaných předmětů jsou velmi dobře řešeny. Tři odborné pracovny (přírodopisu, chemie, fyziky) se základním technickým vybavením (rozvody elektřiny již ve všech lavicích nefungují) doplňuje velmi dobře vybavená chemická laboratoř. Na učebny navazují kabinety s pomůckami, kterých je vzhledem k potřebám výuky dostatek. Podle požadavků vyučujících jsou pomůcky obnovovány a doplňovány. V průběhu hospitovaných hodin sloužily často učitelům k názorné demonstraci i žákům při skupinových experimentech. Nástěnné metodické materiály jako systémy, přehledy učiva, schémata a obrazy, jsou již staršího vydání a nezajišťují aktualizované poznatky. Schází rovněž encyklopedie, odborné a poloobdobné časopisy. Didaktická technika umístěná v odborných kabinetech (televizor, video, zpětný projektor) je určena pro všechny vyučující na příslušném poschodí, což není optimální. Techniku využili učitelé ke zvýšení efektivity (zejména při procvičování učiva) asi v jedné třetině hodin. Velmi často zařazovali samostatnou práci žáků s texty, k jejichž přípravě sloužil kopírovačí přístroj. Pro všechny žáky jsou zajištěny platné učebnice. Učitelé mají k dispozici i dřívější vydání, schází ale vzorky učebnic z jiných nakladatelství. Aktualizace a doplnění sbírek, tištěných didaktických materiálů a odborné literatury je žádoucí. Informační zdroje v učebnách tvoří nástěnné materiály (profesionální výroby i zhotovené svépomocí) a demonstrační pomůcky, v menší míře jsou zde propagovány aktuality a zajímavosti k probíranému učivu. Celkově působí výukové prostory podnětně a esteticky s tím, že kmenové třídy 5. ročníků mají výzdobu pestřejší.

Hodiny, v nichž proběhly hospitace, měly za cíl upevňování a prověřování znalostí, ale i zvládnutí nového učiva. Při výběru organizačních forem a metod práce byla patrná rozdílná metodická zdatnost učitelů. Převažoval klasický způsob výuky s dominantní úlohou učitele a frontálními činnostmi, individuálně se uplatňovaly skupinové aktivity. Menší část pedagogů vytvářela žákům prostor pro samostatné a aktivní učení, vyjadřování vlastního názoru a aplikaci učiva. Při výkladu nové látky preferovali někteří učitelé předávání učebního obsahu (s podporou názoru) na bázi mechanické paměti s tendencí poskytnout všem žákům stejnou sumu vědomostí. Žáci byli v závěru, ale i průběhu hodin vyzýváni k doplnění znalostí v rámci domácí přípravy. Pouze výjimečně byla sledována práce s cílem hodiny, podceněno bylo zjištění počáteční úrovně znalostí a dovedností. V souladu s hlavními zásadami realizovaného vzdělávacího programu volily pouze dvě učitelky průběžně vzdělávací postupy, které žáky podněcovaly tím, že byly přiměřené jejich možnostem a směřovaly k reálně dosažitelným

výsledkům (střídání organizačních forem – skupinové učení, volné učení, aplikační úlohy, pestré výukové materiály). V převážné většině hodin vyučující nerespektovali možnost únavy žáků vyplývající z jednostranného zatížení.

V úvodní části hodiny scházel žákům prostor, aby se na předmět připravili a učivem se začali zabývat. Spíše výjimečně vyučující opakovali základní pojmy, krátce sdělili obsah učiva nebo naznačili plánované činnosti. Často hodiny zahajovali písemnými prověrkami s cílem ověřit a klasifikovat znalosti. Jejich motivační podtext byl nevýrazný a ztrácel se v okamžiku, kdy žákům nebyla poskytnuta možnost okamžité kontroly a sebehodnocení. V průběhu hodin ovlivňovaly pozitivně pozornost žáků názorné pomůcky, zdůrazňování podstatných vztahů i jejich přímá účast na sebevzdělávání (experimenty, skupinové činnosti). Motivační výzvy a pozitivní posilování byly málo časté. Vzhledem ke skladbě písemných prověrek a vymezenému času se požadavky učitelů jeví náročné. Žáci byli jednostranně zatěžováni, což se projevovalo nízkou aktivitou až ztrátou zájmu a následně narušováním průběhu hodiny. Časová tíseň, která se v závěru vyučovacích jednotek vyskytovala poměrně často, byla zapříčiněna špatným časovým rozvržením jednotlivých částí hodiny. Učitelé tak neprovedli hodnocení směrem k dosažení cíle hodiny, ani k výkonu žáků. Vyslovené pochvaly mnohdy zapadly v hluku počátku přestávky.

Úroveň spolupráce mezi učiteli a žáky výrazně ovlivňovala osobnost vyučujícího, převažovala komunikace ve směru učitel-žák. Při rozhovorech nebyl s výjimkou jedné hodiny, vytvářen prostor pro sdělení ucelené myšlenky a vzhledem k převaze zjišťujících otázek byly odpovědi krátké, faktografické. V některých třídách neměli žáci o učení zájem a nevyrovnané sociální vztahy učitel-žák negativně poznamenaly celkovou atmosféru i efektivitu hodiny. Sledována byla hodina, kdy žáci naprosto nerespektovali přítomnost vyučující a jejich nežádoucí chování učitelka nezvládala. Verbální i neverbální projev učitelů měl převážně dobrou úroveň.

V souhrnu jsou průběh a výsledky vzdělávání ve skupině sledovaných přírodovědných předmětů hodnoceny jako průměrné.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Personální zabezpečení výuky odborně a pedagogicky způsobilými učiteli pozitivně ovlivňuje plánování a přípravu jednotlivých hodin. Omezená variabilita užívaných forem spolu s upřednostňovanou metodou práce s jediným žákem snižují efektivitu využití vyučovacího času a nedosahují jejich potřebnou aktivní účast.

Plánování a příprava stejně jako materiální a personální podmínky výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré. Psychohygienické podmínky, organizace, metody a formy výuky, motivace žáků spolu s hodnocením, interakce a komunikace jsou hodnoceny jako průměrné.

Celkově jsou hodnoceny průběh a úroveň výuky ve sledovaných předmětech jako průměrné.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Ředitel zpracoval koncepci rozvoje školy na následující několikaleté období, ve které hraje dominantní úlohu zkvalitnění sociálního klimatu školy (žáci – učitelé, žáci navzájem, učitelé – rodiče, škola – veřejnost, škola – její partneři apod.). Neopomíjenou součástí jsou zlepšování personálních a materiálních podmínek výuky, sledování výsledků učení a posílení výchovné složky pedagogické práce. Současný stav je soustředěn na zvládnutí základních

dovedností a vědomostí s akcentem na žáky vyšších ročníků. Při plánování rozvoje školy se projevila dlouholetá zkušenost v řídicí funkci a podrobná znalost prostředí. Roční plán je strukturovaný, navazuje na koncepční záměry a stanoví trvalé i krátkodobé úkoly učitelům a metodickým orgánům. Součástí je rovněž plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, jehož prioritami jsou odborná práce se žáky s vývojovou poruchou učení (dále VPU), vzdělávání vedoucích pracovníků, podpora připravenosti učitelů k práci s informačními technologiemi a zajištění kvalitního vzdělávání v oblasti cizích jazyků. Plánování je pojato jako ucelený systém cílů a úkolů, byl projednán s pracovníky školy na zahajovací pedagogické radě. Nabídka volitelných předmětů pro žáky sedmého až devátého ročníku je vyvážená, dlouhodobě preferovaná. Skladba je vytvářena po vyhodnocení projeveného zájmu rodičů a žáků. Převažují praktické semináře z přírodovědných předmětů (přírodopisu, fyziky a matematiky) se zaměřením na rozvoj aplikačních dovedností. Alternativní nabídka směřuje do oblasti informatiky, němčiny, geografie či cvičení z jazyka českého. V nepovinných předmětech mají výjimečné postavení sportovní hry pro žáky obou stupňů, doplněné hudebním vzděláváním ve školním souboru a výukou informatiky. Škola rovněž věnuje patřičnou pozornost 35 integrovaným žákům s VPU, kteří mají zpracovány individuální vzdělávací plány. Ty se soustřeďují na specializované formy a metody nápravy a užívání vhodných učebních pomůcek. Doposud se projevy VPU nepromítají dostatečně do vedení výuky ve sledovaných předmětech a obsahu učiva jednotlivých ročníků.

Plánování je hodnoceno svým systémem a rozsahem jako velmi dobré.

Organizování

Systém vedení školy je zpracován písemnou formou, organizační schéma je přehledné, jednoznačně rozděluje kompetence mezi ředitele a jeho zástupce. Ten řídí, kontroluje a podává řediteli návrhy v otázkách zajištění podmínek výchovně vzdělávací práce I. stupně a školní družiny. Organizační řád zahrnuje i úkoly a povinnosti pedagogických pracovníků a metodických orgánů školy, které byly v písemné podobě předány příslušným pracovníkům. Organizační struktura školy je funkční a s ohledem k velikosti školy má předpoklady efektivně napomáhat v procesu řízení. Organizace výuky odpovídá požadavkům právních norem, vyučování začíná v 7.50 hodin v návaznosti na dojíždějící žáky. Odpolední vyučování je plně vyhrazeno nepovinným předmětům a zájmovým kroužkům. Ostatní pravidla jednání a chování žáků spolu s právy a povinnostmi jejich zaměstnanců ukládá řád školy. Operativními úkoly (upřesnění měsíčních plánů práce s přehledem konkrétních aktivit a úkolů a určením termínů) se zabývají pravidelné měsíční porady vedení, kde jsou podle potřeby a projednávaného tématu zváni vedoucí metodických orgánů a další učitelé. Ředitel zřídil jako svůj rozhodující poradní orgán pedagogickou radu, provozními záležitostmi se zabývá provozní porada a aktiv třídních učitelů. Zápisy z jednání jsou přehledně vedeny, v závěrečných usneseních jsou vypsána přijatá opatření konkrétní úkoly. Efektivita práce metodických orgánů je rozdílná. V jejich práci převažuje koordinace organizačních podmínek výuky a příprava talentovaných žáků k soutěžím nad ovlivňováním metodologie výuky a prosazováním koncepčních záměrů. Potřebné údaje a informace získávají žáci prostřednictvím třídních učitelů (třídnické hodiny se realizují jednou měsíčně), školního rozhlasu a školních nástěnek v areálu školy. Spolupráce se zřízeným samosprávným orgánem žáků nemá doposud potřebnou úroveň, jeho činnost je spíše formální. Osobní a citlivé údaje žáků a pracovníků školy jsou uloženy v ředitelně, jsou chráněny před nežádoucí manipulací a zneužitím. Rodiče jsou dostatečně informováni o výsledcích vzdělávání a výchovy na třídních a individuálních schůzkách s pedagogy, výchovní poradci mají zveřejněny pravidelné konzultační hodiny. Škola vydává pravidelně dvakrát ročně Zpravodaj s přehledem důležitých údajů vyplývajících z organizace školního roku. Další informace poskytuje škola v místním Oderském zpravodaji. Výroční zpráva o činnosti za školní rok 2000/2001 zveřejňuje

požadované informace o výsledcích vzdělávání a výchovy, přehled mimoškolních aktivit a úspěšnost práce s talentovanými žáky. Je vhodně využita k sebehodnocení. V textu se nacházejí základní cíle a záměry na následující období. Souhlas s užitím osobních údajů zaměstnanců školy je písemně doložen. Všechna rozhodnutí ředitele jsou včasná, věcná a přesná a dokládají vysokou operativnost řídicího systému. Správní rozhodnutí o odkladech povinné školní docházky mají potřebné písemné podklady – žádost rodičů a doporučení pediatrů či příslušných pedagogických poraden. Škola se vhodným způsobem prezentuje na veřejnosti pořádáním kulturních a sportovních akcí (např. Olympijským dnem, Dnem Země, školními akademiemi, Drakiádou apod.). Mimoškolní zájmová činnost se soustřeďuje v sportovních zájmových kroužcích pro žáky od 3. ročníku se zaměřením na volejbal a basketbal.

Organizování je hodnoceno jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Převládající styl vedení spolupracovníků vychází ze snahy splnit stanovené úkoly a organizačně zabezpečit chod školy. Ředitel je veden pocitem osobní zodpovědnosti za stav a výsledky výchovy a vzdělávání. Vedle demokratických forem se výrazně uplatňují při operativním rozhodování autoritativní prvky. Nekvalifikovaným pedagogům s krátkou praxí nejsou určeni odborní konzultanti, metodické vedení v rámci poradních orgánů není dostatečně účinné. Systém morální stimulace je stanoven, upřednostňuje různé formy slovního ocenění. Jednotná kritéria pro finanční hodnocení (osobní hodnocení i odměny) mají obecný charakter odrážející priority v práci pedagoga (výsledky odborné práce, mimoškolní činnost, práce s talentovanými žáky, vedení poradních a metodických orgánů, spolupráci s rodiči a pozitivní zviditelňování školy). Od roku 1998 není skladba kritérií aktualizována a nereaguje dostatečně na závěry kontrolní a hospitační činnosti. Vzdělávání učitelů se řídí rámcovým plánem a aktuální nabídkou vzdělávacích středisek. Ředitel se účastní dlouhodobého vzdělávání školského managementu. Poznatky a náměty z kurzů se přenášejí na jednání metodických orgánů, vzájemné hospitace či ukázkové hodiny jsou užívány výjimečně. V rámci dalšího vzdělávání se k naplnění koncepčních cílů nově aplikuje kolektivní proškolení (podzimní téma – Změna klimatu na škole). Osobní příplatky jsou přehodnocovány pravidelně dvakrát ročně. Osobně jsou projednávány podle aktuální potřeby, zejména při výrazné změně podmínek. Nízká diferenciací stávajících osobních příplatků a chybějící systém hodnocení práce učitelů nemají patřičný motivační účinek. Učitelům jsou důležité informace k dispozici ve sborovně.

Vedení a motivování pracovníků jsou hodnoceny jako průměrné.

Kontrolní mechanismy

Prověřovací mechanismy se řídí plánem kontrolní a hospitační činnosti, který je výhradně zaměřen na kontrolu pedagogických pracovníků školy. Chybí zde kalendář pravidelných bezpečnostních a dalších kontrol. Hospitační činnost je rozdělena mezi ředitele a jeho zástupce podle kompetencí, doposud absolvovali 19 celohodinových hospitací. Závěry jsou s pedagogy projednávány, jsou zhodnocena pozitiva a upozornění na projevující se chyby. Systém a kvalita hospitační činnosti jsou velmi dobré, následné kontroly odstranění negativních zjištění nemají požadovanou účinnost. Zobecněné poznatky z kontrolní a hospitační činnosti se přenášejí zejména na jednání metodických orgánů. Na konci školního roku je část pedagogické rady věnována vyhodnocení úrovně vzdělávání a chování žáků. Pravidelně je sledována úroveň grafického projevu žáků a vedení třídní pedagogické dokumentace. Zveřejňování cílů hospitační a kontrolní činnosti není realizováno. Ke sledování výsledků učení jsou pravidelně užívány srovnávací testy Kalibro v hlavních předmětech

v pátých a devátých ročnících. Vlastní ověřovací testy vedení školy neuzívá, další podklady získává z rozborů čtvrtletních písemných prací. Škola po vyhodnocení účasti a výsledcích vědomostních, esteticko výchovných a sportovních soutěží zaujala v loňském školním roce přední místo v okrese.

Účinnost kontrolních mechanismů je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Kvalita plánování spolu s účelností organizačního uspořádání a rozsah informačních systémů vychází z podrobné znalosti prostředí a uplatnění dlouholetých řídicích zkušeností. Rezervy se prokázaly v účinnosti přenášení koncepčních záměrů a cílů do každodenní výchovně vzdělávací práce. Upřednostňovaný model řízení s detailním rozpracováním úkolů postrádá potřebný motivační účinek.

Celkem jsou podmínky výuky hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM
--

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Základní škole byl ze státního rozpočtu v roce 2000 poskytnut příspěvek 8 213 000,- Kč určený na neinvestiční výdaje. Závazné ukazatele stanovené pro hospodaření s přidělenými finančními prostředky ze státního rozpočtu byly dodrženy, přidělené finanční prostředky byly čerpány na 99,84 %.

V období od 1. ledna do 31. prosince 2000 škola hospodařila s kladným hospodářským výsledkem, zisk byl tvořen převážně hospodářskou činností a nedočerpáním příspěvku ze státního rozpočtu (dále SR).

Po vypořádání se SR byl zlepšený hospodářský výsledek základní školy rozdělen v procentuální výši 80 % do rezervního fondu a 20 % do fondu odměn základní školy.

Porovnáním rozpisu rozpočtu za sledované období s výkazem zisku a ztrát ÚČ ROPO 4 - 02 za rok 2000 s údaji čerpání příspěvku za rok 2000 bylo zjištěno, že z celkových prostředků čerpaných ze státního rozpočtu na NIV základní škola vydala 70,77 % na mzdové prostředky a 25 % na zákonné odvody.

Podíl příspěvku ze státního rozpočtu tvoří 69,9 % celkových neinvestičních nákladů školy v uvedeném roce.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Kontrolovaným obdobím byl rok 2000. Způsob stanovení a vyplácení nenárokových složek platu škola zakotvila do vnitřního platového předpisu. V rámci školního roku 2000/2001 byly osobní příplatky stanoveny na dvě období a to od září do února a od března do srpna. Základní kritéria pro přiznání osobních příplatků a mimořádných odměn byla shrnuta do osmi bodů v části 7. vnitřního platového předpisu. Kontrolou výše vyplacených osobních příplatků ze mzdových listů bylo zjištěno ve dvou případech porušení platných právních norem a to tím, že v měsíci prosinci se vyplatily dvěma zaměstnancům osobní příplatky, které překročily částku vyšší než 50 % platového tarifu nejvyššího platového stupně v platové třídě do které byly zaměstnanci zařazeni.

Přiznané odměny zaměstnancům včetně ředitele školy byly schváleny a vyplaceny v souladu s platnými předpisy.

Princip dodržení nenárokových složek platu v poměru 80 % osobní příplatky a 20 % odměny byl dodržen.

Rozpočet a zásady fondu kulturních a sociálních potřeb (dále FKSP) byly schváleny ředitelem školy a Českomoravským odborovým svazem pracovníků školství. Prostředky fondu škola vedla na samostatném účtu u České spořitelny, a.s. - okresní pobočky Nový Jičín. Kontrole byla podrobena správnost tvorby FKSP, která je tvořena dvěma procenty z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy. Základní přiděl do fondu škola provedla správně, nebylo zjištěno závad. Dále byly dokladově zkontrolovány všechny účetní případy účtované na FKSP. Byly zjištěny nedostatky při používání tohoto fondu a to tím, že organizace nakupovala nápoje do automatu pro své zaměstnance, což vyhláška o FKSP neumožňuje. Rovněž byly kontrolovány dary, zda celková výše nepřekročila 15 % základního přidělu, a to v těch případech, kdy organizace tyto dary poskytla zaměstnancům při životních a pracovních výročích. Vyhláška o FKSP v tomto bodě byla dodržena.

Mzdové prostředky nebyly čerpány efektivně.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

Výše prostředků přidělených ze SR v oblasti ostatních neinvestičních výdajů činila ve sledovaném roce 194 000,- Kč. Objem prostředků byl poměrnou procentuální částí použit na následující položky. Nákup učebních pomůcek byl ve výši 24 %, což je 92,- Kč / žák. Na pořízení učebnic bylo vynaloženo celkem 37,9 % (145,- Kč/ žák), pro potřeby integrovaných žáků byly nakoupeny učebnice v hodnotě 186,- Kč/žák. Školní potřeby pro žáky 1. tříd činily 5,7 %. Další vzdělávání pedagogických pracovníků pokrylo 4,73 % celkových přidělených prostředků, což bylo v průměru 295,70 Kč na zaměstnance. Osobní ochranné pracovní prostředky byly pořízeny v celkové výši 6,93 %, z nichž v průměru 707,- Kč připadlo na zaměstnance základní školy, jimž vzniká nárok, a 1215,50 Kč na zaměstnance školní jídelny. Zákonné pojištění bylo uhrazeno ve výši 9,23 % za všechny součásti školy. Ostatní sledované položky (např. cestovné atd.) byly vykázány ve výši 2,63 %. Celkem bylo vyčerpáno 91,1 % přidělených prostředků ONIV. Nedočerpané finanční prostředky zůstaly u položek učební pomůcky (plán 136,-Kč/žák, skutečnost 92,- Kč/ žák) a DVPP (u obou nedočerpano 5 % plánovaných výdajů). Kontrolována byla v účetním roce 2000 faktura na zhotovení složek pro žáky 1. ročníku, na jejichž úhradu byly čerpány prostředky ze státního rozpočtu. Náležitosti fakturace splňují platné právní normy.

Stanovené ukazatele nebyly překročeny. K neoprávněnému použití prostředků nebo hrazení jiných položek nedošlo.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

Škole byly přiděleny prostředky ve výši 3000,- Kč na jubilea zaměstnanců. Tyto prostředky byly vyčerpány v plné výši a řádně zúčtovány se státním rozpočtem.

Účelové prostředky, které se nezúčtovávají se státním rozpočtem nebyly škole přiděleny.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Základní škola předložila výroční zprávu o hospodaření školy, která je zpracována v souladu se zákonnou normou a obsahuje veškeré informace o výsledcích kontrol hospodaření provedené státními orgány.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Vzhledem ke kontrolou zjištěným skutečnostem lze konstatovat, že se základní škola v oblasti hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu v roce 2000 řádně vypořádala s přidělenými prostředky a závaznými ukazateli rozpočtu ONIV, kde nebylo zjištěno neefektivní a neúčelné čerpání. V položkách NIV však škola nepostupovala podle závazných právních předpisů v oblasti mzdových prostředků a čerpání FKSP. Ve sledovaném období došlo u těchto kontrolovaných oblastí k neoprávněnému použití přidělené státní dotace a poskytnuté prostředky nebyly řádně zúčtovány se státním rozpočtem.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

➤ Ke zjištění názorů rodičovské veřejnosti na činnost školy byl použit standardizovaný dotazník ČŠI. Ze 186 dotazníků rozeslaných rodičům žáků čtvrtého, šestého a osmého ročníku byla návratnost 64%. V kategorii zcela nebo spíše spokojeni se v následujících oblastech vyjádřilo:

- 89,6 % rodičů s nabídkou volitelných předmětů
- 86,3 % s nabídkou nepovinných předmětů
- 81,9 % s nabídkou zájmových kroužků a mimoškolních činností
- 93,2 % s prostorovou vybaveností školy
- 73,9 % s vybaveností učebnicemi a učebními texty
- 70,8 % s vybaveností učebními pomůckami
- 90,7 % je přesvědčeno o škole jako pozitivním prostředí pro rozvoj dítěte
- 90,7 % s informovaností o školních výsledcích svého dítěte.

Rodiče dále pozitivně vnímají bohatou kulturní, vzdělávací a sportovní mimoškolní činnost. Rezervy spatřují v kvalitě výuky, projevech nevhodného chování žáků a rozdílnosti v pedagogickém přístupu učitelů k dětem.

Připomínky a podněty byly projednány s vedením školy.

➤ **Zřizovací listina a její náležitosti**

Zřizovací listina (dále ZL) vydaná Městem Odry ze dne 22. února 2001 vykazuje tyto nedostatky:

- zřizovatel a příspěvková organizace nejsou vymezeny dle legislativních ustanovení příslušných zákonů
- ZL nemá číslo jednací a není uvedena její účinnost
- uveden je nesprávný název základní školy, nedostatečně (dle legislativních ustanovení příslušných zákonů) je vymezen ve ZL účel ZŠ a předmět činnosti
- ve ZL nejsou uvedeny a vymezeny součásti školy (předmětem jejich činnosti).

➤ **Finanční prostředky na integrované žáky**

Základní škole byly ŠÚ Nový Jičín přiděleny finanční prostředky pro žáky, kteří vyžadují

zvýšené finanční výdaje a ty v roce 2000 činily celkem 32 480,- Kč. Prostředky na integrované žáky byly průběžně čerpány. Vyplaceny byly na základě uzavřených dohod o činnosti. Nedočerpány však zůstaly ve výši 6,86 % vzhledem k měnícím se počtům integrovaných žáků, případně počtu skupin. Pro potřeby těchto 31 žáků (6,8 % žáků školy) bylo na nákup učebnic dle požadavku vyučujících použito 7,8 % celkového objemu prostředků vydaných na nákup učebnic. Integrovaným žákům je ve škole věnována náležitá metodická péče a materiální zabezpečení.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků 1. – 9. ročníku navštěvujících školu ve školním roce 2001/2002
- podkladová inspekční dokumentace pro základní školy
- dokumentace stanovující organizaci výchovně-vzdělávací činnosti
- pedagogická dokumentace zdravotně postižených žáků
- rozhodnutí o odkladech povinné školní docházky (včetně potřebných podkladů)
- výroční zpráva školy za školní rok 2000/2001
- učební plán školy a tematické plány sledovaných předmětů zpracované pro školní rok 2001/2002
- kopie dokladů o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků
- dotazníky pro rodiče žáků
- Zřizovací listina školy vydaná dne 22. února 2001
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení čj. 720/98-17 ze dne 17. září 1998 a účinností od 1. září 1998
- výkaz Škol (MŠMT) V 3-01 stav k 30. 9. 2001 (ZŠ a ŠD), výkaz Škol (MŠMT) V 17-01 stav k 15. říjnu 2001
- výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2000
- výkaz zisku a ztrát ROPO 4 – 02
- faktura č. 2362 za zhotovení složek formátu A3 pro žáky 1. ročníku
- mzdové listy a platové výměry zaměstnanců
- písemné záznamy ředitele o vyplacených odměnách, návrhy školského úřadu na vyplacení odměn řediteli
- statistický výkaz Škol (MŠMT) P 1-04
- hlavní účetní kniha
- rozpočet a zásady FKSP, smlouva o sdružení
- účetní doklady, faktury, účtenky za hotové, bankovní výpisy.

ZÁVĚR

Základní škola Odry, Pohořská naplňuje požadavky a cíle zvoleného vzdělávacího programu. Klasický průběh vyučování, úroveň vzájemné spolupráce a komunikace jsou negativně poznamenány převažující volbou málo účinných forem a metod výuky. Kvalita průběhu vzdělávání ve sledovaných oblastech je hodnocena jako průměrná.

Koncepčnost a systém plánování, funkční organizační řád a účinné kontrolní systémy vytváří kvalitní předpoklady k naplnění rozhodujících činností školy. Nižší efektivita uplatňovaných způsobů vedení a motivování pracovníků se projevila v nedostatečné realizaci moderních výukových trendů. Kvalita podmínek vzdělávání je hodnocena celkově jako velmi dobrá.

Kontrola hospodaření s finančními prostředky za rok 2000 prokázala překročení kompetencí v nakládání s mzdovými prostředky a s prostředky fondu kulturních a sociálních potřeb. Ostatní kontrolované oblasti prokázaly efektivní využití státního příspěvku na činnost základní školy.

Srovnání se závěry z inspekční zprávy ČŠI z 27. května 1998, č.j. 144 125/98-011128 dokumentuje pozitivní změnu koncepčních priorit směrem ke zkvalitňování interních podmínek vzdělávání. Ostatní zjištění potvrdily kontinuitu systematického vedení školy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Pavel Tisovský	Pavel Tisovský v.r.
Členové týmu	Mgr. Věra Dufková	V. Dufková v.r.
	Mgr. Magda Trávníčková	M. Trávníčková v.r.
Další zaměstnanci ČŠI	Ing. Dalibor Vašák Blanka Benčíčová	

V Novém Jičíně dne 4. února 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 4. února 2002

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Jan Černý

Mgr. Jan Černý v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad Moravskoslezského kraje, 28. října 117, 702 18 Ostrava	2002-02-20	144 048/02-5135
Zřizovatel: MěÚ Odry, Masarykovo nám. 25/15, 742 35 Odry	2002-02-20	144 049/02-5135
Rada školy	-----	-----

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.